

Redactioneel

De cultuursector heeft goud in handen

Maxime van Haeren, Jack van der Leden,
André Nuchelmans

Kan cultuur de wereld redden? 'Cultuur móét de wereld redden', zo stelt Jan Willem van Bokhorst in zijn bijdrage aan deze *Boekman*. Hij is medeoprichter van Bureau 8080, dat onder andere culturele instellingen begeleidt bij verduurzaming. 'Het maatschappelijke vraagstuk is te dringend om je er als sector niet toe te verhouden', voegt hij daaraan toe.

Duurzaamheid begint bij jezelf. De industrie, het transport en de landbouw zijn weliswaar de grootste milieuvuilers, maar uiteindelijk zijn we allemaal verantwoordelijk voor het milieu. De auteurs in deze *Boekman* laten zien dat cultuur bij uitstek geschikt is om mensen meer bewust te maken van milieuproblematiek en duurzaamheid. Door zelf het goede voorbeeld te geven en gebouwen en organisaties zo milieuvriendelijk mogelijk te maken, kan de cultuursector het publiek overtuigen van de noodzaak dat het anders moet en kan. Daarnaast kunnen kunst en cultuur zelf ook mensen aan het denken zetten.

'De cultuursector kan dan ook een belangrijkere rol spelen in het bestrijden van de milieucrisis dan de mensen in de sector zelf misschien denken', schrijft Jacqueline Cramer in de epiloog. Ook Bjorn Schrijen benadrukt dat kunst kan laten zien wat er verloren gaat als er niets gedaan wordt tegen milieuvuiling en mensen vervolgens aanzetten tot actie: 'Kunst kan bang maken of juist hoop bieden.'

De auteurs in deze *Boekman* demonstreren het laatste. Zo biedt Van Bokhorst culturele organisaties praktische handvatten om duurzaamheid te integreren in hun beleid. In afzonderlijke bijdragen wordt aandacht besteed aan verduurzaming in verschillende sectoren, zoals monumentenzorg, immaterieel

erfgoed, film en mode. Door te investeren in duurzame oplossingen bij restauratie en renovatie gaan monumenten nog langer mee, schrijven Ilse Koreman en Tizah Schnater. Jet Bakels en Sophie Elpers laten zien dat immaterieel erfgoed vanuit een lange traditie diverse oplossingen aandraagt voor een duurzamere omgang met onze omgeving. Tegelijkertijd moeten bepaalde culturele tradities ook worden aangepast om het milieu minder te belasten. Bij filmproducties is nog veel te winnen, zo laat Els Rientjes vanuit haar praktijk als sustainability manager bij Green Film Making zien. Natasja Admiraal beschrijft hoe er in de mode-industrie al diverse initiatieven bestaan om op een duurzamere manier met kleding om te gaan. In de Metropool-regio Amsterdam werken gemeenten en provincies samen om podia en musea via de Groene Menukaart voor Musea en Podium-kunsten sneller te verduurzamen. Ook andere regio's kunnen daar hun voordeel mee doen.

Duurzaamheid is van iedereen, betoogt Cramer in de epiloog. Zij laat aan de hand van de verschillende bijdragen in dit nummer zien hoe iedereen er op zijn of haar manier daadwerkelijk mee aan de slag kan. Alles staat of valt met het antwoord op de wezenlijke vraag: Hoe wil ik omgaan met wat de aarde ons biedt? Welke stappen kan en wil ik zetten? 'De cultuursector heeft goud in handen. Gebruik dat om de wereld ook voor toekomstige generaties leefbaar te houden', zo klinkt tot besluit haar oproep aan de sector. •